

iSop hi

PRŮVODCE NÁSTROJEM

iSophi

PRŮVODCE NÁSTROJEM

OBSAH

ÚVOD	6
Východiska tvorby diagnostického nástroje	6
Přínosy pro uživatele iSophi Z	7
Základní požadavky na diagnostický nástroj	8
Název nástroje	8
Pomůcky	9
Digitální nadstavba	10
Reporty	10
Obecné informace k podpoře dítěte při testování	10
MATEMATICKÉ PŘEDSTAVY	12
01 Počty	12
02 Více X méně	14
03 Manipulace s prvky	15
PROSTOROVÁ PŘEDSTAVIVOST	18
04 Pozice	18
05 Skládání obrazců	20
ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ	22
06 Zrakové rozlišování	22
GRAFOMOTORIKA	24
07 Nápodoba prvků písma	24
SLUCHOVÉ VNÍMÁNÍ	26
08 Sluchové rozlišování	26
09 Určování hlásek	27
VĚDOMOSTI	30
10 Poznávání symbolů	30
11 Všeobecné znalosti	31

POZNÁVÁNÍ BAREV	34
POZNÁMKY K ŘEČI	35
POZNÁMKY K PRACOVNÍ ZRALOSTI	36
POZNÁMKY K POZORNOSTI	37
POZNÁMKY K SOCIÁLNÍMU PROJEVU.....	38
POZNÁMKY KE GRAFOMOTORICE	39
POUŽITÉ ZDROJE	40

VÝCHODISKA TVORBY DIAGNOSTICKÉHO NÁSTROJE

Současná školská legislativa (MŠMT, 2022 a) i praxe předškolního a základního vzdělávání pracuje s koncepty školní zralosti a školní připravenosti. V RVP pro předškolní vzdělávání (MŠMT, 2021) jsou obsažena obecná kritéria připravenosti dítěte pro vstup do ZŠ, z nichž vychází pedagogická diagnostika v posledním roce předškolního vzdělávání prováděná učitelem v MŠ a jež jsou také podkladem pro cílenou předškolní přípravu.

Učitel v MŠ má možnost pro tuto pedagogickou diagnostiku využít vlastní nestandardizovaný diagnostický nástroj, nebo nástroj standardizovaný, cíleně určený pro screeningovou diagnostiku školní připravenosti - aktuálně mají učitelé v ČR možnost využít 2 nástroje standardizované pro českou populaci (Bednářová, J., 2015, Švandová, M., Pekárková, S., 2019), další jsou v přípravě nebo jsou určeny pro administraci specializovaným odborníkem.

U dětí, jež jsou pomocí pedagogické diagnostiky v MŠ vytipovány jako suspektně školsky nepřipravené v jedné nebo několika oblastech vývoje dovedností, je většinou dále prováděna komplexní pedagogicko-psychologická diagnostika školní připravenosti ve školském poradenském zařízení. Na základě této diagnostiky má zákonný zástupce dítěte spolu s ředitelem potenciální základní školy možnost rozhodnout se o nástupu dítěte do ZŠ, případně o odkladu školní docházky o jeden rok, a to na podkladě poměrně podrobného posouzení všech relevantních oblastí psychického vývoje a vývoje dovedností potřebných na počátku nácviku trivie. Rodič a MŠ mají možnost rovněž zahájit intenzivnější předškolní přípravu a napomoci dítěti ke kompenzaci identifikovaných oslabených oblastí ještě před vstupem dítěte do ZŠ.

Tuto komplexní diagnostiku v ŠPZ však absolvují ročně jen jednotky procent dětí. Dle analýzy dat vykázaných činností ŠPZ provedené k 30.9.2018 bylo z celkového počtu potenciálních klientů ŠPZ předškolního věku (362 756 dětí z MŠ) v kontaktu s pracovníkem ŠPZ 41 553 dětí navštěvujících MŠ v předcházejícím školním roce a z nich pouze část řešila problematiku školní připravenosti (Nesládek, M., Seifert, M., 2019). Ani standardizovaná screeningová diagnostika v MŠ není prováděna plošně, tedy ani cílenou a důsledně individualizovanou předškolní přípravu neabsolvují všichni předškoláci, jak by bylo žádoucí. Do základního vzdělávání proto vstupují děti s velmi různou úrovní vyspělosti v relevantních dovednostech. Potřeba identifikace suspektní školní nezralosti nebo identifikace specifických dílčích oslabení, jež je možné před začátkem školní docházky kompenzovat, proto přetrvává i při prvních kontaktech dítěte se základní školou (ať už při zápisu do ZŠ, nebo bezprostředně po zahájení docházky do 1. ročníku).

Kompetenci k uvedené identifikaci oslabených oblastí má učitel základní školy, ten však často nemá dostatek příležitosti k individuálnímu provádění pedagogické diagnostiky vstupních dovedností dětí. Při obvyklém vysokém počtu dětí přítomných u zápisu do ZŠ a rovněž vysokém počtu dětí ve třídě, kde učitel následně působí, je podrobná individuální diagnostika nereálná. Přesto nelze na potřebnost alespoň rámcového zjišťování „vstupních“ dovedností dětí rezignovat a je nutné rychlou, ale efektivní diagnostiku provádět. „Rychlá a efektivní“ v tomto případě znamená, že je třeba mít k dispozici nástroj, který prostřednictvím několika krátkých úkolů dokáže zmapovat pokud možno všechny základní oblasti školní připravenosti, s podmínkou, že tento nástroj je uživatelsky přívětivý a lze jej vyhodnotit ve vztahu k věkové normě.

Takové nástroje však v nabídce diagnostických metod v ČR zcela chybí. Zápisy do ZŠ jsou prováděny nejednotně a nevyužívají svůj diagnostický potenciál, počáteční diagnostika po zahájení výuky v 1. ročnících většinou rovněž není z časových a praktických důvodů realizována. K identifikaci specifických výkonových oslabení brzdících dítě v rozvoji čtení, psaní, počítání či v adaptaci na školní režim dochází proto pozvolna, často až prostřednictvím selhání dítěte.

Východiskem pro vytvoření diagnostického nástroje iSophi Z byla proto potřeba identifikace potřeb učitelů 1. ročníků ZŠ týkajících se efektivní pedagogické diagnostiky žáků při vstupu do základní školy, a to:

- buď při zápisech dětí do ZŠ,
- nebo na počátku školní docházky.

PŘÍNOSY PRO UŽIVATELE ISOPHI Z

PRO ŠKOLU A UČITELE:

- iSophi Z poskytuje učiteli informace **vztažené k aktuálnímu úrovní dovedností** u každého dítěte, které se zapisují účastní.
- Již **od prvního dne ve škole** má učitel díky iSophi Z přehled o silných stránkách, rovněž o těch slabších, které může v podstatě okamžitě začít u dítěte podporovat.
- U dětí s výrazněji nevyváženými vstupními dovednostmi lze **nastavit plán proti riziku školní neúspěšnosti** či ve spolupráci se školním speciálním pedagogem začlenit aktivity na podporu rozvoje dané oblasti a rovněž **vhodně informovat rodiče** o potřebné domácí podpoře.
- S výsledky pracuje nejen **třídní učitel**, ale dále jsou užitečné pro **asistenta pedagoga, školního speciálního pedagoga a výchovného poradce**, který s učitelem na prvním stupni nastavuje způsoby intervence a podpory u dětí s riziky školní neúspěšnosti.
- Díky reportu, který učitel obdrží, lze snáze nastavit specifické a **konkrétní metody** či **rozvojové plány a jejich cíle**.
- Výstupy v podobě **reportů** umožňují pedagogům v případě potřeby tvořit krátkodobé i dlouhodobé plány rozvoje potřebných oblastí.
- U dětí, jejichž dovednosti při nástupu do školy byly nevyrovnané a byla jim poskytována podpora v prvních 4 měsících školní docházky, lze udělat **srovnávací screenigovou diagnostiku** s nástrojem iSophi Z a zjistit, zda došlo k rozvoji sledovaných oblastí. Takto lze pak také dobře a **efektivně vyhodnotit**, nakolik byly nastavené cíle splněny, a určit další **podporu v druhém pololetí** první třídy.
- Nástroj poskytuje výsledky v přehledu, který je možno využít pro **vyvážené rozložení** dětí do třídy, např. i s ohledem na to, ve které třídě bude podpora asistenta pedagoga apod.

PRO RODIČE:

- Doporučujeme, aby rodiče byli vhodnou formou **seznámeni s individuálními výsledky** svého dítěte.
- Na základě výsledků jim lze **vysvětlit efektivní a nutnou podporu** dítěte ve vybraných oblastech i při domácí přípravě.
- Rodičům tak může být srozumitelněji vysvětlen kontext rozvoje jednotlivých dovedností, podpory a **snižování rizik neúspěšnosti** a případně snižování rizik rozvoje SPU.
- Rodiče získají za podpory pedagoga či školního speciálního pedagoga lepší představu, jak a v jakých oblastech **mají dítě podpořit**.

PRO DÍTĚ:

- Pokud díky nástroji pedagog a rodič mají přehled o silných a slabších stránkách dovedností s vlivem na osvojování trivia, dítě **není od začátku přetěžováno** úkoly, které nedokáže ještě samostatně zvládnout.
- Díky vhodným volbám podpory může **zažívat úspěch** a budovat **pocit vlastní kompetence** a uvědomění, že dokáže spoustu věcí.
- Dítě **neztrácí motivaci**, nezačne se prožívat jako neúspěšné.
- Dítě může s podporou dosáhnout **postupně lepších výsledků** a zlepšení dovedností.

ZÁKLADNÍ POŽADAVKY NA DIAGNOSTICKÝ NÁSTROJ

Na základě výše uvedených východisek jsme vytvořili screeningový nástroj identifikující silné a oslabené stránky dílčích oblastí kognitivního vývoje dětí směřujících k osvojení trivia, s těmito požadavky:

- rychlost zadání a splnění dítětem (do 15 minut celkem)
- uživatelská pohodlnost a přehlednost
- rychlost vyhodnocení (využití digitálních technologií ke zpracování výsledků)
- efektivita – s malým množstvím pomůcek a úkolů obsažení co největšího spektra dovedností prokazujících školní připravenost.

Jednotlivé úkoly, jichž je celkem 11, orientačně identifikují dovednosti dětí v těchto povinných oblastech:

- matematické představy,
- prostorová představivost,
- grafomotorika,
- sluchové vnímání,
- zrakové vnímání,
- vědomosti.

Vedlejšími sledovanými aspekty jsou:

- porozumění instrukcím a otázkám,
- výslovnost,
- pracovní zralost,
- pozornost,
- sociální projev dítěte.

NÁZEV NÁSTROJE

Nástroj iSophi Z je určen pro pedagogy prvního stupně ZŠ. Obsahuje úkoly a jejich vyhodnocení v uvedených povinných oblastech a poznámky z pozorování pedagogem týkající se vedlejších aspektů screeningu. Zadání úloh trvá přibližně 15 minut.

Název nástroje iSophi Z v sobě nese odkaz k pedagogické diagnostice iSophi pro mateřské školy vytvořený stejným autorským týmem (Švandová, M., Pekárková, S., 2019), neboť ačkoli úkoly jsou jiné, metodika tvorby, princip zadávání a uložení pomůcek je obdobný. Přídomek Z je příznačný pro oba účely potenciálního využití: Znamená Z jako Zápisy, Z jako Začátek, eventuálně Z jako Září - tedy termín včasného zadání.

POMŮCKY

Veškeré pomůcky potřebné k diagnostice jsou součástí nástroje. Vybavení k nástroji představuje úložný box a úložné desky s pomůckami, záznamové listy a digitální aplikace k zadání a vyhodnocení pedagogem. S nástrojem mohou paralelně pracovat až 3 pedagogové zároveň (což je praktické zejména při zápisech do ZŠ ve větších školách, kde je v téže době přítomen a diagnostikován vyšší počet dětí).

Úložný box:

- Obsahuje testové kartičky či pomůcky, se kterými dítě manipuluje (počítá, skládá, vybírá).
- Je určen pro 3 pedagogy, tzn., že obsahuje 3 sady uvedených pomůcek rozlišené pro každého pedagoga barvou (modrá, zelená a červená sada).

Úložné desky:

- Obsahují pracovní listy, na něž dítě tužkou vypracovává úkoly grafického charakteru a úkol týkající se zrakového rozlišování.
- Obsahují pracovní karty, na nichž dítě ukazuje symboly či je používá jako podklad ke splnění některých úkolů - pokládá na ně pomůcky z úložného boxu na vymezený prostor.
- Stejně jako box jsou určeny pro 3 pedagogy, tzn. uvedené pomůcky jsou v deskách obsaženy 3 x.

Záznamové listy:

- Každá diagnostická sada obsahuje několik záznamových listů, jež je možné dále dotisknout pro více dětí.
- Záznamové listy jsou identické pro všechny děti.
- Záznamové listy lze nahradit digitální formou záznamu.
- Dle záznamového listu lze postupovat při diagnostice bez další nápovědy, neboť je v něm uvedena instrukce pro dítě i pro pedagoga, seznam pomůcek pro každý úkol, vyhodnocení úkolu a celkové vyhodnocení po skončení diagnostiky.
- Pro ujištění o správnosti postupu lze kromě záznamového listu nahlížet zpočátku do tohoto Průvodce pro pedagoga.

V další části textu popíšeme všechny úkoly v pořadí, jakém mají být zadávány - tak jak jsou uvedeny v záznamovém listu nebo v digitální podobě zadání. Jednotlivá zadání jsou oproti záznamovému listu doplněna o podstatné informace týkající se možností podpory dítěte a vyhodnocení úkolu.

OBECNÉ INFORMACE K PODPOŘE DÍTĚTE PŘI TESTOVÁNÍ

Při používání diagnostického nástroje iSopfi Z nám jde o co nejobjektivnější orientační posouzení jeho “vstupních” školních dovedností, ale za podmínek navození příjemné pracovní atmosféry. Pro učitele je proto někdy obtížné vyladit podpůrnou roli pedagoga s rolí “examinátora” a hodnotitele. Je přirozené, že dítě chceme podpořit k co nejlepšímu výkonu, ale v zájmu objektivity se snažíme zadávat instrukci dle návodu. Pokud dítě otázce nebo instrukci hned neporozumí, je třeba odhadnout, zda úkol neumí splnit, nebo zda jen přeslechl či na první pokus nerozklíčovalo otázku.

Za tímto účelem autorky nástroje zpracovaly doplnění instrukcí a informace k možnostem podpory dítěte v dalším textu, u každé oblasti konkrétně. Pedagogům toto doplnění slouží k získání větší jistoty při zadávání nebo opakování instrukcí. Je to alespoň rámcově navedení k tomu, “nebýt příliš přísný a zároveň příliš dítěti nepomáhat či radit”.

Obecně lze ale říci, že se pedagog může řídit třemi základními pravidly:

1. “Nenapomáhám ke splnění úkolu, ale motivuji k práci na něm.”
2. “Neučím dítě požadované dovednosti, ale dbám, aby porozumělo instrukci.”
3. “Ptám se dvakrát a dost”.

Pokud např. dítě řekne, že neví odpověď na otázku, zkuste ho motivovat k tomu, že **může hádat**, tipovat. Zkuste nastavit bezpečnou situaci, aby se **dítě nebálo** alespoň to zkusit a nebálo se chyby.

Dítěti nelze pomáhat se správným řešením úkolu, ale lze ho **motivovat, podporovat slovně** k jednotlivým samostatným krokům. Oceňujte především jeho **snahu, chuť** úkol zkusit a dokončit ho.

Neupínejte se ve zpětné vazbě pouze na správné/špatné splnění úkolu (naopak, o správnosti vůbec nemusíte dítě informovat, snažte se reagovat spíše neutrálně, i kdyby reakce měla být pouze úsměv a “Hmm”). Pokud dítě úkol nesplnilo dobře, nedávejte negativní zpětnou vazbu, ale reagujte, např. “Vidím, jak ses snažil, prohlížel jsi pečlivě kartičky a přemýšlel, kolik jich tam dáš.”

MATEMATICKÉ PŘEDSTAVY

01 POČTY

POMŮCKY:

pracovní karty ORANŽOVÁ, ŽLUTÁ + testové kartičky TEČKY A ČÍSLA + KOLEČKA

INSTRUKCE:

Položte žlutou kartu ze svého pohledu vlevo (L) a vpravo dejte oranžovou (P). Učitel pokládá kartičky na oranžovou kartu, dítě na žlutou.

(Otázky před započítáním úkolu: Jakou barvu má tato karta? A jakou barvu má tato karta? – případně zkorigujte)

Kolečka otočte vždy barvou nahoru. Vytučněná slova říkejte vždy důrazněji.

BODOVÁNÍ:

	správně	chybně
01.1 Dej sem kartičku se správným počtem teček , která patří k tomuto číslu. (5)	1	0
01.2 Dej sem stejný počet koleček , jako je tady na té kartičce teček. (7)	1	0
01.3 Seřaď do řady čísla od 1, jak jdou správně za sebou. (1-4)*	1	0
01.4 Kolik je tady koleček? (Sledujeme určení počtu v řadě pohledem, bez načítání. Položte před dítě co nejrychleji.) (4)	1	0

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K INSTRUKCI:

Oznamte dítěti, že jste před něj položili dvě barevné karty, na které bude dávat barevná kolečka, kartičky s tečkami nebo s čísly. Karty s tečkami a čísly dejte přehledně před dítě.

Položte žlutou kartu ze svého pohledu vlevo a vpravo dejte oranžovou. Vy (učitel) pokládejte kartičky na oranžovou kartu, dítě na žlutou. Kolečka otočte vždy barvou nahoru.

Před započítáním samotného úkolu se dítěte postupně zeptejte: Jakou barvu má tato karta? A jakou barvu má tato karta? Jestliže dítě odpoví nesprávně, jeho odpověď korigujte a řekněte mu správný název barev ("Tady je žlutá karta, tady je oranžová karta."). Udělejte si poznámku o odpovědích do sekce Poznávání barev na poslední strany záznamového listu.

Připravte si všechny pomůcky z krabičky, tak, aby dítě na všechna čísla, tečky a kolečka vidělo.

Vytučněná slova říkejte vždy důrazněji.

Dítě motivujte k tomu, aby Vám před instrukcí naslouchalo. Např. "Ted' dobře poslouchej, co máš udělat." A řekněte první instrukci k úkolu 01.1. "Dej sem kartičku se správným počtem teček, která patří k tomuto číslu." Ukážete na volnou kartu, kam má dítě kartičku umístit.

Zcela analogicky zadejte ostatní úkoly (01.2, 01.3, 01.4).

U úkolu 01.3 je v pořádku, pokud dítě řadí kartičky zprava doleva.

U úkolu 01.3 a 01.4 je použita pouze jedna z podkladových karet (oranžová, žlutá), a to libovolně.

MOŽNOSTI PODPORY DÍTĚTE:

*Zadání říkejte volně a zřetelně tak, abyste si byli jisti, že Vás dítě slyší. Pokud dítě váhá, co má udělat, **zopakujte instrukci** zcela stejně, ale již jen jednou. **Ukazujte mu**, na jakou kartu má tečky umístit.*

Pokud si dítě chce tečky na kartičkách u úkolů 01.1, 01.2 počítat, ale váhá, podpořte ho v této činnosti.

HODNOCENÍ:

Správné odpovědi hodnotíte 1 bodem.

*U úkolu 01.4 je vyžadováno, aby dítě poznalo počet koleček **tzv. vhladem**. To znamená bez načítání po jedné. Pokud dítě přesto prstem či pohledem evidentně po jedné počítá, pak lze usuzovat, že počet ještě nevyzře a hodnotíte 0 body.*

02 VÍCE X MÉNĚ

POMŮCKY:

pracovní karty ORANŽOVÁ, ŽLUTÁ + testové kartičky KOLEČKA

INSTRUKCE:

Nechte žlutou a oranžovou kartu ležet na stole.

BODOVÁNÍ:

	správně	chybně
02.1 Na žlutou kartu polož o 1 kolečko více, než kolik jsem jich dal/a na oranžovou. (2 - 3)	1	0
02.2 Na žlutou kartu polož o 2 kolečka méně, než kolik jsem jich dal/a na oranžovou. (4 - 2)	1	0
02.3 Udělej to tak, aby na žluté kartě bylo více koleček než na oranžové. Můžeš použít všechna kolečka, ale nemusíš. (Za správné považujte jakékoli řešení, které odpovídá zadání, např. 4 - 3, 4 - 2, ale i 1 - 0)	1	0

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K INSTRUKCI:

Oznamte dítěti, že nyní budete pracovat se žlutou a oranžovou kartou a kolečky. Ta ponechte před dítětem. Pokud je to možné, ostatní materiál (kartičky s tečkami a čísla odsuňte, aby dítě mělo přiměřeně strukturované pracovní pole a nebylo zbytečně zahlceno pomckami, které u úkolu nejsou třeba).

Připravte si materiál k prvnímu úkolu 02.1. (viz tabulka výše). Na oranžovou kartu položte dvě kolečka.

Následně dítě motivujte k tomu, aby vám nyní naslouchalo. "Teď dobře poslouvej, co máš udělat." A řekněte první instrukci k úkolu 02.1. "Na žlutou kartu polož o 1 kolečko více, než kolik jsem jich dal/a na oranžovou."

Nechte dítě úkol vyřešit a před zadáním dalšího úkolu seberte kolečka z karet.

Zcela analogicky zadejte následující úkol 02.2.

U dalšího úkolu 02.3 je více řešení.

MOŽNOSTI PODPORY DÍTĚTE:

Zadání říkejte volně a zřetelně tak, abyste si byli jisti, že vás dítě slyší. Pokud dítě váhá, co má udělat, **zopakujte instrukci** zcela stejně, ale již jen jednou. Na klíčová slova (např. o 1 kolečko více než...) můžete klást větší důraz.

Na kartu, kam má dítě svůj počet koleček položit, již neukazujte (na rozdíl od úkolů 01.1-01.2). Sledujete tím také, zda dítě porozumí instrukci a v krátkodobé paměti ji dokáže podržet.. Nehledě na to, že by mělo spontánně kolečka dát na kartu, na které nic není.

Pokud si dítě chce kolečka u úkolů počítat, ale váhá, podpořte ho v této činnosti.

HODNOCENÍ:

Správné odpovědi hodnotte 1 bodem.

U úkolu 02.3 je více řešení. Pokud dítě vyřeší samostatně v duchu logiky instrukce, uznejte bod. Nezáleží, zda využije všechna kolečka nebo jen jedno.

03 MANIPULACE S PRVKY

POMŮCKY:

pracovní karty ORANŽOVÁ, ŽLUTÁ + testové kartičky KOLEČKA

INSTRUKCE:

Nechte žlutou a oranžovou kartu ležet na stole. Instrukci říkejte důrazně a pomaleji. Použijete stejné pomůcky jako u předchozího úkolu 02 VÍCE x MÉNĚ.

BODOVÁNÍ:

	správně	chybně
03.1 Dej 1 kolečko na žlutou kartu. Ted' dej 4 kolečka na oranžovou kartu. Kolik koleček je dohromady na obou kartách?	1	0
03.2 Dej 3 kolečka na oranžovou kartu. A ted' si představ - jenom si to představ - že bys dal/a 1 kolečko pryč. Kolik by jich tam zůstalo? (Zastavte dítě, pokud má tendenci s prvky rukama manipulovat.)	1	0
03.3 Ted' ti sem dám 5 koleček. (3 kolečka seberte a místo nich položte na kartu 5 koleček.) A ted' si představ, že bys dal/a 2 kolečka pryč. Kolik by jich tam zůstalo? (Zastavte dítě, pokud má tendenci s prvky rukama manipulovat.)	1	0

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K INSTRUKCI:

Oznamte dítěti, že budete pokračovat s úkoly, kde společně budete opět pracovat se žlutou, oranžovou kartou a Kolečky. Tento zmíněný materiál ponechte před dítětem. (Ostatní materiály/pomůcky ponechte stranou). Dítě by mělo mít přiměřeně strukturované pracovní pole, aby nebylo zbytečně rozptylováno nepotřebnými pomůckami.

Připravte si materiál k prvnímu úkol 03.1. (viz tabulka výše).

Následně dítě motivujte k tomu, aby Vám nyní naslouchalo. "Ted' dobře poslouchej, co máš udělat." A řekněte první část instrukce úkolu 03.1: "Dej 1 kolečko na žlutou kartu. Dítěti na danou kartu neukazujte. Poté, co úkon dítě provede, pokračujte další částí instrukce: "Ted' dej 4 kolečka na oranžovou kartu. Kolik koleček je dohromady na obou kartách?"

Nechte dítě úkol vyřešit. Pokud si dítě kolečka počítá očima po jedné, je to v pořádku a počkejte, až Vám dítě řekne konečné číslo.

U úkolu 03.2 pracuje dítě s mentální představou o množství, aniž by konkrétně použilo u všech kroků úkolu pomůcky - kolečka.

Opět instrukci dítěti zadávejte postupně. "Dej 3 kolečka na oranžovou kartu (již neukazujte, která je oranžová). Pak pokračujte zbytkem instrukce "A ted' si představ - jenom si to představ - že bys dal/a 1 kolečko pryč." U této části můžeme podržet v dostatečné výšce ruku nad žlutou kartou,, abychom dítěti naznačili, že ted' si to musí představit bez manipulace s kolečky. Ted' se zeptejte "Kolik by jich tam zůstalo?" Vyčkejte, pokud si dítě kolečka očima přepočítává (v tomto případě je to v pořádku).

U úkolu 03.3 pokračujte analogicky jako u předešlého úkolu.

MOŽNOSTI PODPORY DÍTĚTE:

Zadání říkejte volně a zřetelně tak, abyste si byli jisti, že Vás dítě slyší. Pokud dítě váhá, co má udělat, zopakujte instrukci zcela stejně, ale jen jednou. Na klíčová slova (např. 1 kolečko, o 2 méně apod..) můžete klást větší důraz.

Na kartu, kam má dítě svůj počet koleček položit, neukazujte.

HODNOCENÍ:

Správné odpovědi hodnotíte 1 bodem. U těchto úkolů je bodem hodnocena až konečná správná odpověď, nikoli jednotlivé části instrukce. Může se stát, že první část instrukce dítě provede správně, ale následně se mu nepodaří dojít ke správné odpovědi v následujícím kroku. Pak je potřeba hodnotit splnění 0 body.

Pokud se dítě chce v odpovědi opravit, dejte mu tuto šanci.prostorová představivost

PROSTOROVÁ PŘEDSTAVIVOST

04 POZICE

POMŮCKY:

pracovní karty FIALOVÁ, RŮŽOVÁ + testové kartičky KOLEČKA + OBRÁZKY

INSTRUKCE:

Otočte karty - tzn., že nyní je z vašeho pohledu růžová karta vlevo.

(Otázky před započítáním úkolu: Jakou barvu má tato karta? A jakou barvu má tato karta? Která karta je vpravo? – případně zkorigujte)

Dále pokračujte dle instrukcí v tabulce.

BODOVÁNÍ:

	správně	část správně	chybně
04.1 Na růžovou kartu dej princeznu dolů doprostřed. (Pokud dítě úkol nesplní, dát obrázek na správné místo a před dalším úkolem ho ponechat na místě.)	2	1	0
04.2 Ted' dej míč nad princeznu a pak dej botu vedle míče. (Obrázky před dalším úkolem sebrat z karty.) *	2	1	0
04.3 Dej 2 kolečka doprava dolů na fialovou kartu. **	2	1	0

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K INSTRUKCI:

Oznamte dítěti, že budete pracovat s jinými kartičkami. Otočte karty, aby na líci byla růžová a fialová a vezměte si kartičky Obrázky a Kolečka. Rozložte materiál před dítě.

Před začátkem samotných úkolů ukažte na první kartu a zeptejte se dítěte: “Jakou barvu má tato karta? Pak se stejným způsobem zeptejte na barvu druhé karty. Odpověď dítěte si poznamenejte do Poznámek “Poznávání barev”. Pokud dítě řeklo název barev nesprávně, jeho odpověď korigujte a řekněte mu správný název.

U úkolu 04.1 řekněte dítěti celou instrukci: “Na růžovou kartu dej princeznu dolů doprostřed”. Pokud dítě umístí kartu jen někde “dolů” nebo jen “doprostřed”, tzn., že splní instrukci jen částečně, dejte kartičku s princeznou na správné místo a ponechte jej na místě.

Pak pokračujte zadáním dalšího úkolu (04.2). Instrukci řekněte dítěti celou, v pomalejším tempu. Instrukci můžete jednou zopakovat. U tohoto úkolu je možné uznat více řešení jako plně správné (viz hodnocení). Před dalším úkolem obrázky z karty seberte.

U úkolu 04.3 řekněte dítěti opět celou instrukci v pomalejším tempu. U tohoto úkolu je možné uznat dvě řešení jako plně správné (viz hodnocení).

MOŽNOSTI PODPORY DÍTĚTE:

Zadání říkejte volně a zřetelně tak, abyste si byli jisti, že Vás dítě slyší. Pokud dítě váhá, co má udělat, **zopakujte instrukci** zcela stejně, ale již jen jednou. Na klíčová slova (např. dolů doprostřed apod.) můžete klást větší důraz.

Na kartu, kam má dítě obrázky či kolečka pokládat, neukazujte. Pokud dítě hádá správnou pozici mezi několika poli, vyzvěte ho, že je potřeba se rozhodnout pro jedno místo.

HODNOCENÍ:

Správné odpovědi hodnotte 2 body. U těchto úkolů je 2 body hodnocen správně dokončený celý úkol, nikoli jednotlivé části instrukce. Při splnění pouze části úkolu bodujte 1 bodem. (Tzn., že dítě jednu informaci z instrukce pomine, např. položí obrázek na jinou kartu, umístí kartičku doprostřed, ale ne dolů, apod.). Pokud udělá více než 1 chybu, hodnotte 0 body.

*BODOVÁNÍ u úkolu 04.2: Umístění míče na jakékoli ze dvou polí nad princeznou je správným řešením. Taktéž bota může být vpravo i vlevo.

** BODOVÁNÍ u úkolu 04.3: Správná řešení za 2 body:

05 SKLÁDÁNÍ OBRAZCŮ

POMŮCKY:

pracovní karta SYMBOLY ČÍSEL A PÍSMEN

testové kartičky GEOMETRICKÉ TVARY: TROJÚHELNÍKY (2), ČTVERCE (4), KOSOČTVERCE (4)

INSTRUKCE:

„Sestav stejný obrazec, jako jsem sestavil/a já. Udělej to úplně přesně stejně.“ Použijte zadní stranu karty „Symboly čísel a písmen“ jako pracovní plochu. Sestavte obrazec tak, jak jej vidíte před sebou, na svou polovinu karty do levého horního rohu. Potom vyzvěte dítě ke skládání na své polovině karty..

BODOVÁNÍ:

bodování dle správně umístěných tvarů v obrazci		3 správně	2 správně	1 správně	0 správně
05.1			2	1	0
05.2		3	2	1	0
05.3		3	2	1	0

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K INSTRUKCI:

Oznamte dítěti, že budete pracovat s jinými kartičkami než v předchozím úkolu. Rozložte potřebný materiál z krabičky (GEOMETRICKÉ TVARY) před dítě. Kartu SYMBOLY ČÍSEL A PÍSMEN položte symbolsy dospod. Karta je na svrchní straně rozdělená na dvě poloviny - na jednu polovinu budete stavět tvary vy, na druhou polovinu je podle vašeho vzoru bude stavět dítě.

Dítěti vysvětlete, co budete společně dělat. „Sestav stejný obrazec, jako jsem sestavil/a já. Udělej to úplně přesně stejně.“

Sestavte obrazec tak, jak jej vidíte před sebou, na svou polovinu karty do levého horního rohu. Potom vyzvěte dítě ke skládání na své polovině karty.

Nechte dítě vybrat z tvarů, které vidí na stole před sebou. Pokud si dítě u prvního úkolu vybere nesprávné tvary, korigujte jeho výběr, ale hodnotte jako nesprávné řešení. Sestavu ho nechte postavit na podložku zcela samostatně.

Pokud jsou tvary u prvního úkolu umístěné správně, jen mírně orotované, upravte je do správné pozice a motivujte dítě, ať se snaží dávat tvary co nejpřesněji. Hodnotte ale jako správné řešení.

MOŽNOSTI PODPORY DÍTĚTE:

Můžete ukázat na polovinu i na místo (horní roh), kam dítě bude umisťovat svoje tvary.

Pokud dítě bude mít zpočátku tendenci držet tvary jen v jedné pozici, můžete mu říci, že s je potřeba s tvary otáčet, aby mohl složit to, co vidí.

Pokud se dítě doptává, zda "to je správně" po každém položeném tvaru na podložku, podpořte ho např. "Je moc fajn, když se rozhodneš, jak chceš tvary nechat. Oceňuji, že skládanku zkoušíš dostavět."

HODNOCENÍ:

Za každý správně umístěný dílek udělte 1 bod. Pokud dítě složí obrazec zcela správně, dostává plný počet bodů (3 nebo 2 body). Poloha tvarů musí odpovídat správné poloze. Je povolena drobné odchylka (taková, která nezkreslí celý obrazec).

Pokud dítě skládá obrazec déle než 20 vteřin u úkolu 05.1 nebo déle než 30 vteřin u úkolů 05.2 a 05.3, úkol nenásilně ukončete a přejděte na další.

ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ

06 ZRAKOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ

POMŮCKY:

pracovní list ZRAKOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ

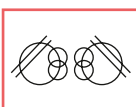
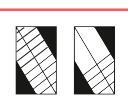
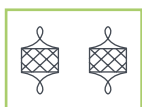

INSTRUKCE:

„Podívej se tady na ty dva obrázky a řekni, jestli jsou stejné, nebo jiné. Pokud jsou stejné, nech je být, a pokud jsou jiné, škrtni je.“

Vyzkoušet na trojici zácvičných úkolů. Případně dítě zkorigovat a vysvětlit např. to, že i otočené jsou jiné. Na způsobu škrtnutí nezáleží, pokud je pro učitele pochopitelné. Po zácviku dítě pokračuje samo.

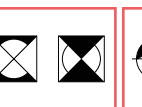
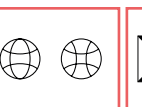
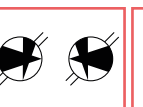
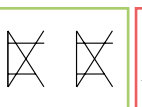
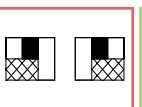
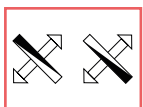
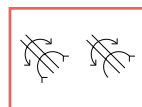
ZÁCVIK:

(neboduje se)

BODOVÁNÍ:

počet správných řešení	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K INSTRUKCI:

Principem úlohy je hledání stejných a odlišných dvojic obrazců v testu. Nutný je zácvik skládající se ze 3 dvojic obrazců.

Nejprve projděte s dítětem celý zácvik, ujasněte si přitom společně pravidlo, že „jiné“ jsou tvary, které se liší v detailu („podívej, tenhle tvar je tady vybarvený a tenhle ne“), ale také ty, které jsou jinak otočeny („tyhle tvary vypadají stejně, ale jsou obráceně...“, „každý je jinam otočený...“, „jeden se dívá tímhle směrem a druhý na opačnou stranu...“ – „to znamená, že jsou také jiné“).

Vyzkoušejte společně na trojici zácvičných úkolů, případně dítě zkorigujte a na konci zácviku podpořte dítě k samostatnému řešení dalších úkolů. Otočte list. Připomeňte to, že i otočené obrazce jsou jiné. Dále připomeňte dítěti, že nemá žádnou dvojici vynechat. Dítě pracuje samostatně.

Během zácviku ukažte dítěti i to, jak může škrtnout odlišné obrazce (nejlépe šikmo škrtnout celé okénko s dvojicí obrazců, ale lze použít i jiný způsob škrtnutí, pokud s ním dítě samo začne a je pro zadavatele testu srozumitelný). Děti, které mají s podobným typem testu zkušenost, mají obvykle svůj způsob škrtnutí již nacvičen a začnou ho používat i bez našeho vysvětlení (nejčastěji šikmo, vodorovně nebo křížem – všechny tyto způsoby jsou přijatelné).

Pokud dítě spontánně už v zácviku postupuje správně, odlišnost v úlohách nahlas rychle pojmenujte, např. úloha č. 2: „tady chybí čáry uprostřed obrázku, ano, škrtnáme“. Pokud je třeba vysvětlení, mluve pomaleji a ukazujte (např. úloha č. 3: „tady jsou čárky na jedné straně a tady jsou na druhé, je to jiné, proto tyhle tvary škrtneme“). Vysvětlete princip úlohy ale jen jednou.

MOŽNOSTI PODPORY DÍTĚTE:

Snažte se korigovat dítě při vyplňování zácviku, aby při testu již dokázalo pracovat samostatně. Při testu již není možné dítě opravovat např. slovy „podívej se na tenhle řádek ještě jednou“ apod.

Pokud ale evidentně dítě pracuje nepozorně a většinu testu opomine, např. ani úlohy neprojde očima, vyzvěte ho, ať se ještě jednou na všechny úlohy podívá.

Pokud dítě pracuje, ale evidentně škrtná jen tvarové odlišnosti, a naopak neškrtná žádné zrcadlově otočené tvary, je možné, že pouze neudrželo instrukci, proto mu ji jednou připomeňte, např.: „ještě jednou se podívej a nezapomeň, že i otočené tvary jsou jiné“.

Dítě může postupovat svou vlastní strategií – nejefektivnější je postup shora po řádcích, některé děti ale systematicky postupují po sloupcích nebo po řádcích odspoda. Někdy má dítě tendenci se na stránce k úkolům vracet, a to i opakovaně. Všechny tyto způsoby jsou přípustné.

Pokud dítě samo neohlásí, že již má úkol hotový, a vypadá, že již nepracuje, zeptejte se, zda už má vše hotové, a případně test ukončete.

HODNOCENÍ:

V tomto typu úkolu je podstatná nejen správnost provedení, ale i jeho způsob – systematickост postupu, udržení pozornosti, rychlost, pečlivost. Způsob počínání v této úloze, která je oproti ostatním náročnější na samostatnost a udržení instrukce, nám může poskytnout podstatné informace týkající se pracovní vyspělosti dítěte. Postřehy o těchto kvalitách je vhodné si poznamenat do poznámek k pozornosti na poslední straně Záznamového listu, i když nejsou samostatně bodově hodnoceny.

V bodovém hodnocení je zohledněn počet chyb v testu. Za bezchybné vypracování je dítě hodnoceno 9 body, za 1 chybu 8 body atd. (viz tabulka bodování).

Za chybu je považováno opomenutí dvojice, která měla být škrtnuta, i naopak škrtnutí dvojice, která je shodná, a tedy škrtnuta být neměla.

07 NÁPODOBA PRVKŮ PÍSM

POMŮCKY:

pracovní listy STŘECHY, SVETR, DORT

INSTRUKCE:

„Doplň střechy / smyčky pletení / zdobení dortu až do konce.“ (Dítě si může první předkreslené tvary obtáhnout.)

BODOVÁNÍ:

	správně	tvár se ještě podobá	chybně
07.1 střechy	2	1	0
07.2 svetr	2	1	0
07.3 dort	2	1	0

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K INSTRUKCI:

Pracovní list položte rovně před dítě, tužku doprostřed mezi obě ruce. Vždy dítěti poskytněte ke kresbě obyčejnou tužku, nikoli propisovací, k diagnostice nejsou vhodné ani pastelky.

Pokud dítě po ukázání, kam má kreslit, přesto kreslí jinak, ukažte mu znovu, kam má kreslit. Pokud dělá tvary příliš velké, upozorněte ho na nutnost rozložení místa. Např.: „Zkus to kreslit tak, aby se ti tam vešlo více tvarů.“

Dále již nechte dítě pracovat samostatně, pouze ho vždy podpořte ke kresbě až do konce řádku. Pokud má dítě tendenci přehazovat tužku z jedné ruky do druhé, zaznamenejte si to do poznámek na konci Záznamového listu.

MOŽNOSTI PODPORY DÍTĚTE:

Tužka by měla být středně měkká či měkká (č. 2, příp. 1). Pokud máme tu možnost, lze dítěti nabídnout trojhrannou tužku, Poskytnutí „pohodlnějšího náčiní“ není nepřijatelná podpora. Naopak není vhodné upravovat dítěti při testování úchop tužky.

HODNOCENÍ:

Hodnocení 2 body využijeme tehdy, když je nápodoba tvarů vystižena co do velikosti i tvaru a linie zhruba navazují.

Pokud jedno z kritérií není dodrženo (např. nenavazují linie, obrazce jsou příliš velké nebo „šišaté“ – trojúhelník spíše do oblouku, čtverec do obdélníku), hodnotíme 1 bodem.

Pokud není dodrženo více kritérií a dítě nevystihlo podobu ani velikost, případně navazování tvarů, hodnotíme 0 body.

SLUCHOVÉ VNÍMÁNÍ

08 SLUCHOVÉ ROZLIŠOVÁNÍ

INSTRUKCE:

„Řeknu ti dvě nesmyslná slova. Dobře poslouvej a řekni mi, jestli ta slova byla stejná, nebo jiná. Řeknu třeba slovo ŠUP - ŠLUP. Jsou stejná, nebo jiná? Jiná.“. Odpověď „nejsou stejné“ a podobně je rovněž správná. „A teď zkus sám/sama další slova.“

BODOVÁNÍ:

	správně	chybně
SUN - ČUN	1	0
TYL - TYL	nehodnotit	
LÁP - LAP	1	0
HOS - CHOS	1	0
RYVL - RYVL	nehodnotit	
DYT - DIT	1	0

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K INSTRUKCI:

Celá testová část Sluchové vnímání vyžaduje testovací prostředí bez hluku. Ověřte proto, že následující 3 minuty nebudete, pokud je to možné, s dítětem příliš rušení.

Sluchové rozlišování znamená rozlišování podobných zvuků, v tomto případě hlásek ve slabikách. Proto dítě necháme rozlišovat nesmyslná slova či slabiky, která podobně znějí – liší se v délce samohlásky, sykavce, znělé x neznělé hlásce, měkčení.

Slova vyslovujte zřetelně, pomalu, s asi vteřinovou pauzou mezi nimi. Po vyslovení slov se dítěte zeptejte: „Jsou ta slova stejná, nebo jiná?“.

Pokud dítě nereaguje nebo požádá o zopakování, celou dvojici slov opakujte (nejvýše jednou).

Pokud začne odpovídat hned po vyřčení slov, u dalších dvojic slov již nemusíte opakovat otázku, říkejte pouze slova.

MOŽNOSTI PODPORY DÍTĚTE:

Více než dvakrát dvojici slov dítěti neříkejte.

I když dostávají děti instrukci, že mají hlásit, zda jsou slova stejná nebo jiná, často hlásí, že slova jsou „dobře x špatně“, „nedobře“, „nestejně“, „chyba“ apod. Účelu testování to nevádí, podstatné je, že se dítě srozumitelně vyjádří.

Dítě se může opravit, při nejistotě se ho zeptejte znovu: „Jsou stejné nebo jiné?“

HODNOCENÍ:

Za správné vyjádření, že dvojice je stejná nebo jiná, přidejte 1 bod. Úkoly se stejnými dvojicemi slov se nehodnotí (je to ze statistického hlediska správnější).

Kromě pozornosti dítěte se u tohoto úkolu snažte dobře udržet i tu vlastní – osoba zadávající test se může nechat dítětem splést a udělat snadnou záměnu při skórování: když dítě nahlásí, že dvojice je „špatně, nedobře, nestejně“ apod., můžete mít tendenci skórovat to jako „špatnou“ odpověď, i když je ve skutečnosti správná.

09 URČOVÁNÍ HLÁSEK

POMŮCKY:

testové kartičky OBRÁZKY

INSTRUKCE:

Ukažte vždy dítěti obrázek daného slova. Slova „začíná“ a „končí“ můžete říci důrazněji.

Vzhledem k povědomí některých dětí používáme v tomto úkolu slovo „písmeno“, přestože jsme si vědomi toho, že ve skutečnosti dítě určuje hlásku.

BODOVÁNÍ:

	správně	chybně
09.1 Na jaké písmeno začíná slovo DŮM?	1	0
09.2 Na jaké písmeno začíná slovo PRINCEZNA?	1	0
09.3 Na jaké písmeno končí slovo KOŠ?	1	0
09.4 Na jaké písmeno končí slovo BOTA?	1	0
09.5 Jak jdou za sebou písmena ve slově MÍČ?	1	0
09.6 Jak jdou za sebou písmena ve slově KOLO?	1	0

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K INSTRUKCI:

U úkolů 09.1 a 09.2 dítě rozpoznává první hlásku/písmeno ve slově.

Dítě má za úkol poznávat hlásky ve slově. V instrukcích pro dítě ale používejte raději pojem „písmeno“, i když název není přesný. S rozlišováním pojmů hláska x písmeno se dítě často setká až na počátku školní docházky, proto preferujeme „písmeno“, což je pro dítě pro účely tohoto úkolu dobře představitelný pojem.

Ukažte vždy dítěti obrázek daného slova. Slova „začíná“ a „končí“ řekněte důrazněji.

U úkolů 09.3 a 09.4 dítě rozpoznává poslední hlásku/písmeno ve slově.

Instrukci zadávejte ve tvaru otázky uvedené u příslušných úkolů v tabulce. Slova říkejte zřetelně, ale ne s přílišným důrazem na první nebo poslední hlásku.

Pokud v předchozí části úkolu (určování první hlásky) dítě neuspělo a získalo 0 bodů, lze předpokládat, že schopnost rozlišovat hlásky ještě není dozrálá – dítě většinou ani nerozumí tomu, co se po něm požaduje. V tom případě je velká pravděpodobnost, že neidentifikuje ani koncovou hlásku a nedokáže rozkládat slova na hlásky. Úlohy však zadejte.

U úkolů 09.5 a 09.6 zadávejte instrukci ve tvaru, jak je uvedeno v tabulce. Pokud dítě nereaguje nebo říká např. jen jednu hlásku, zopakujte celou větu, případně pak ještě doplňte: „Řekni mi všechna písmena ve slově MÍČ, jak jdou za sebou.“

MOŽNOSTI PODPORY DÍTĚTE:

Úkoly 09.1 a 09.2 : Pokud dítě nereaguje, celou větu zopakujte, případně se pak ještě zeptejte: „Jaké je první písmenko ve slově Dům?“

Úkoly 09.3 a 09.4: Pokud dítě nereaguje, celou větu zopakujte. Pokud dítě odpoví namísto poslední hlásky určením první hlásky nebo slabiky, řekněte např.: „na K to slovo začíná a teď zkus říct, na jaké písmeno slovo KOŠ končí, jaké je tam poslední písmeno?“

Úkoly 09.5 a 09.6 : Pokud dítě nereaguje nebo říká např. jen jednu hlásku, zopakujte celou větu, případně pak ještě doplňte: „Řekni mi všechna písmena ve slově MÍČ, jak jdou za sebou.“ Jinou pomoc neposkytujte

HODNOCENÍ:

Hodnoťte 1 bodem, pokud dítě správně identifikuje zadanou hlásku (první hlásku, poslední hlásku) nebo provede správně rozklad zadaného slova. Při jakékoli chybě (vynechání hlásky nebo jmenování jiných hlásek) hodnoťte úkol 0 body.

VĚDOMOSTI

10 POZNÁVÁNÍ SYMBOLŮ

POMŮCKY:

pracovní karta SYMBOLY ČÍSEL A PÍSMEN

INSTRUKCE:

Ukažte vždy dítěti obrázek daného slova. Slova „začíná“ a „končí“ můžete říci důrazněji.

BODOVÁNÍ:

	správně	chybně
10.1 Najdeš tady na té kartě nějaká čísla? Ukaž je. *	1	0
10.2 Najdeš tady na té kartě nějaká písmena? Ukaž je. *	1	0
10.3 Co je toto za číslo? (ukázat 3, nebo 4)	1	0
10.4 Co je toto za písmeno? (ukázat M, P, B, nebo T)	1	0

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K INSTRUKCI:

Před dítě poloďte pracovní kartu se symboly čísel a písmen. U úkolů 10.1 a 10.2 dítě musí rozlišovat, výběrově (a tedy správně) ukazovat jen tvary čísel nebo tvary písmen. Pokud dítě začne ukazovat postupně na všechny symboly (bez ohledu na to, zda jsou to písmena, či čísla), vyzvěte ho ještě jednou, aby vám ukázalo opravdu jen čísla, nebo jen písmena. Dítě nemusí umět pojmenovat čísla a písmena, jen má rozpoznat, že určitý tvar je nějaké písmeno, či číslo.

Ptejte se podle zadání uvedených v tabulce. U úkolu 10.3 dítě musí poznat a pojmenovat číslo 3 nebo 4. U úkolu 10.4 by kromě jiných písmen (pokud si je vybere a začne je samo jmenovat) mělo nazvat také jedno z uvedených vámi vybraných písmen (M, P, B nebo T). Pokud si dítě bude chtít kartu se symboly natočit, umožněte mu to.

Pokud dítě všechna čísla a písmena jmenuje již při úkolu 10.1 a 10.2, je možné otázky 10.3 a 10.4 již nepokládat a ohodnotit je jedním bodem.

MOŽNOSTI PODPORY DÍTĚTE:

Dítěti nelze pomáhat se správným řešením úkolu. Lze ho motivovat, podporovat slovně k jednotlivým odpovědím.

Pokud se dítě doptává, zda “to je správně” po každém označení symbolu a jeho pojmenování a je nejisté nebo se bojí nesprávné odpovědi, podpořte ho např. “Je moc fajn, že to zkoušíš, to je ještě důležitější, než říkat úplně všechno správně.”

HODNOCENÍ:

Správné odpovědi hodnoťte 1 bodem.

* Pokud dítě čísla a písmena jmenuje, je možné otázky 10.3 a 10.4 nepokládat a ohodnotit je jedním bodem.

11 VŠEOBECNÉ ZNALOSTI

 POMŮCKY:
testové kartičky GEOMETRICKÉ TVARY: TROJÚHELNÍK (1), ČTVEREC (1), KOSOČTVEREC (1)

 INSTRUKCE:
Zadejte instrukci dle tabulky. Od úkolu 11.4 ukazujte dítěti připravené geometrické tvary (předkládejte je před dítě po jednom).

BODOVÁNÍ:

	správně	chybně
11.1 Víš, jaké je teď roční období? Teď nemáme podzim, ale ...?	1	0
11.2 Jaký den přijde po úterý? Je úterý a potom je ...?	1	0
11.3 Co si vezmeš s sebou na výlet, abys nezmokl/a?	1	0

Následující otázky můžete dítěti položit již při přípravě úkolu 05:

11.4 Pojmenuj tento tvar. (čtverec)	1	0
11.5 Pojmenuj tento tvar. (trojúhelník)	1	0
11.6 Pojmenuj tento tvar. (kosočtverec) *	2*	1*

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K INSTRUKCI:

Řekněte dítěti, že nyní se ho budete ptát na různé věci. Jeho úkol je zkusit na každou otázku odpovědět nebo si odpověď i tipnout.

U úkolu 11.1., 11.2 nepokládejte jiný typ instrukce než ten, který je uvedený v tabulce. Pokud pracujete s nástrojem např. koncem září a zadáváte tedy otázky v době, kdy je již podzim, upravte položku 11.1 na: Víš, jaké je teď roční období? Teď nemáme jaro, ale...?". Neuvádějte zimu, protože to může v dítěti evokovat odpověď "teplo", příliš vhodné není ani uvedení léta, protože mnoho dětí má při zaslechnutí pojmu léto tendenci jmenovat další období v pořadí, v jakém je má naučena, tedy podzim jmenuje automaticky bez rozmyslu.

Otázky uvedené u úkolů 11.4, 11.5, 11.6 můžete položit z důvodu časové úspory již u úkolu 05, kdy dítě pracuje s geometrickými tvary a na názvy tvarů se lze přirozeně při společné práci zeptat. Odpovědi si pak poznačte do výše uvedené tabulky.

Pokud dítě pojmenuje tvary jinak, než je uvedeno v možnostech (např. kostka), nelze tuto odpověď uznat jako správnou. U úkolu 11.6 je možnost dvou odpovědí hodnocených rozdílným počtem bodů (viz hodnocení.)

MOŽNOSTI PODPORY DÍTĚTE:

U úkolu 11.1 můžete dítě vyzvat, aby zkusilo nahlas vyjmenovat roční období, pokud s odpovědí váhá. Jeho odpověď - výčet ročních období neopravujte. Je šance, že si dítě může při vybavování a hlasitém jmenování ročních období uvědomit správnou odpověď. Poté, co dítě vyjmenuje 4 roční období, můžete položit znovu základní otázku: "Ted' jsi vyjmenoval všechna roční období, jaké období tedy máme nyní?"

V případě, že dítě u úkolu 11.2 váhá, vyzvěte ho, zda by umělo vyjmenovat dny v týdnu tak, jak jdou po sobě. Nechte dítě vyjmenovat dny tak, jak to dokáže, a pak mu opět zopakujte původní otázku.

U úkolu 11.3 dítě musí vyjmenovat alespoň dvě věci, které se hodí jako ochrana proti dešti. (pláštěnka, deštník, holínky, vysoké boty, bunda, to co se nepromočí... apod. Nelze uznat odpovědi typu taška, svačina, kalhoty apod.) Popř. se lze doptat: "A jaké kalhoty by to měly být, abys nezmokl/a?"

HODNOCENÍ:

Správné odpovědi hodnotte 1 bodem.

** Úkol 11.6: Odpověď „Kosočtverec“ hodnotte za 2 body. Pokud dítě odpoví „Diamant“ nebo výroky vyjadřující „čtverec na špičce“, pak dítěti za tento typ odpovědi udělte 1 bod.*

POZNÁVÁNÍ BAREV

- ☐ pozná a pojmenuje všechny barvy karet
- ☐ nepojmenuje: ☐ žlutou ☐ oranžovou ☐ fialovou ☐ růžovou
- ☐ jiné poznatky týkající se orientace v barvách (např. hůře rozlišuje mezi dvěma podobnými barvami):

POZNÁMKY K ŘEČI

NEUPEVNĚNÉ HLÁSKY

Zaznamenejte to, čeho si všimnete, nejde o logopedické vyšetření.

Možno vyzkoušet na slovech: koza, kočička, sušenka, žízeň, preclík, křídlo, tikat, honička, děda, letělo.

☐ řeč čistá

☐ neupevněné hlásky:

☐ R ☐ Ř ☐ L

☐ C ☐ S ☐ Z

☐ Č ☐ Š ☐ Ž

☐ záměny sykavek

☐ K

☐ měkčení: dě/tě/ně ☐ měkčení: di/ti/ni

☐ jiné:

POZNÁMKY K PRACOVNÍ ZRALOSTI

- ☐ úkoly školního charakteru ho/ji baví
- ☐ dokončuje práci
- ☐ sám/sama začne hned po instrukci, rozumí, co má dělat
- ☐ některé úkoly jsou pro něj/ni evidentně méně atraktivní, ale vydrží u nich
- ☐ neatraktivním úkolům se vyhýbá, např. odbočuje od tématu
- ☐ nutná opakovaná motivace během úkolů
- ☐ předpokládá neúspěch, častěji zhodnotí, že úkol neumí udělat, nebo odpovídá „nevím“
- ☐ jiné:

POZNÁMKY K POZORNOSTI

- ☐ koncentrovaný/á po celou dobu spolupráce
- ☐ chvílemi působí nesoustředěně, ale znovu se zkoncentruje
- ☐ pozornost kolísá v čase
- ☐ potřebuje delší zácvič a zopakování pokynů u každého úkolu
- ☐ známky rychlého nástupu psychické únavy, psychomotorický neklid
- ☐ pozornost mělká, snadno vyrušitelná i drobnými okolními podněty
- ☐ pracuje pouze pod stálým přímým vedením, s nutností motivace k dokončení úkolu
- ☐ jiné:

POZNÁMKY K SOCIÁLNÍMU PROJEVU

- ☐ udržuje přirozený oční kontakt
- ☐ je dobře nebo neutrálně naladěný/á
- ☐ odpovědi jsou přiléhavé, tzn. odpovídají skutečně na to, na co se ptá otázka
- ☐ sociálně reaguje na dotazy, instrukce (odpovídá, kývá, oplatí úsměv apod.)
- ☐ pozitivní zpětné vazby či ocenění jej/ji povzbudí
- ☐ působí lhostejně, nezúčastněně
- ☐ úzkost mu/jí brání v komunikaci s dospělým
- ☐ pláče
- ☐ projevuje vzdor
- ☐ jiné:

POZNÁMKY KE GRAFOMOTORICE

DRŽENÍ TUŽKY

- ☐ správně
- ☐ nesprávně:
 - ☐ propnutý ukazovák
 - ☐ prostředníček (eventuálně i prsteník) shora
 - ☐ palec příliš vepředu
 - ☐ palec překřížený přes prsty
 - ☐ držení příliš dole
 - ☐ držení příliš nahoře
 - ☐ nevyužívá opory o podložku
 - ☐ držení dvěma prsty
 - ☐ držení čtyřmi prsty
 - ☐ jiné:

PŘÍTLAK

- ☐ slabší
- ☐ přiměřený
- ☐ silnější

ORIENTAČNĚ LATERALITA

vedoucí ruka:

- ☐ P
- ☐ L

vedoucí oko (kukátko):

- ☐ P
- ☐ L

POUŽITÉ ZDROJE

1. Bednářová, J. (2015). *Diagnostika školní připravenosti, varianta pro pedagogy škol a školní poradenská pracoviště*. (ŠP ZŠ). Brno: DIB.
2. Český statistický úřad (2022). *Školy a školská zařízení 2021/22 Analytická část – 1. Předškolní vzdělávání*. [cit. 2023-01-09]. Dostupné na: <https://www.czso.cz/documents/10180/164606752/23004222a1.pdf/1368969f-9872-4661-9fc5-2a8478c9b050?version=1.5>.
3. MŠMT (2022 a). *Zákon č. 561/2004 Sb. ve znění účinném od 1.2.2022*. [cit. 2023-01-09]. Dostupné na: <https://www.msmt.cz/dokumenty/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-ode-dne-1-2-2022>.
4. MŠMT (2022 b). *Zápisy dětí do 1. ročníků ZŠ. Rok 2022/23*. [cit. 2023-01-09]. Dostupné na: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/zapisy-do-1-rocniku-zakladnich-skol>.
5. MŠMT (2021). *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání - září 2021*. [cit. 2023-01-09]. Dostupné na: <https://www.msmt.cz/file/56051/>.
6. Nesládek, M., Seifert, M. (2019). *Analýza dat výkazu školských poradenských zařízení za školní roky 2016/17 a 2017/18*. [cit. 2023-01-09]. Dostupné na: <https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2021/06/Analyza-dat-z-vykazu-skolskych-poradenskych-zarizeni.pdf>.
7. Švandová, M., Pekárková, S. (2019). *Pedagogická diagnostika iSophi, 5-7 let*. Kladno: iSophi.

iSop hi

komplexní

iSop hi Z pokrývá 8 oblastí:

Matematické představy

Prostorová představivost

Zrakové vnímání

Grafomotorika

Sluchové vnímání

Vědomosti

Pracovní zralost

Sociální projev

standardizovaný

Vyhodnocení dle
věkových norem
standardizovaného
bodování a škál
úrovně dovedností

Pohodlně
diagnostikovat
mohou tři pedagogové
současně

3 sady

systematický

Přehledně a
systematicky
uložené pomůcky:

Záznamový list

Pracovní listy

Pracovní karty

Testové kartičky

Digitální nadstavba

autorky

Mgr. Martina Švandová, Ph.D.

Mgr. Simona Pekárková, Ph.D.

ilustrace

Kateřina Špačková

grafika

Mgr. Eliška Dokoupilová

autorky

EUROPEAN INSTITUTE FOR
EDUCATIONAL AND PSYCHOLOGICAL
RESEARCH

PEDAGOGICKO
PSYCHOLOGICKÁ
PORADNA
STEP

spolupráce

www.iSophi.cz